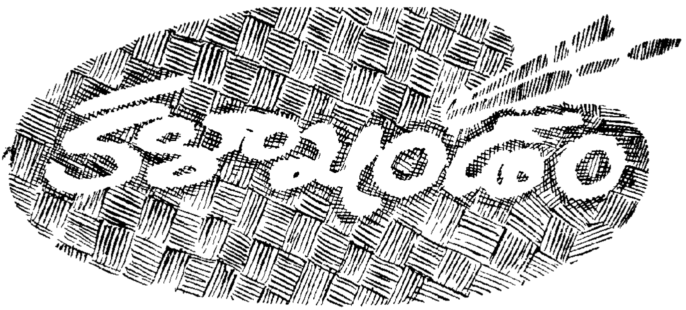

కాళ్ళరిగే వరకూ ఊరి నలు మూలలా తిరిగి చివరకు నడవడానికి కూడా ఓపిక లేక — హోటల్ మిలాప్ వరండాలో దిగులుగా, నిరాశగా, నిస్పృహగా నిలబడి అటూ యిటూ చూస్తున్నాడు సుజన.

"బాబూ... ఒక ... పైసా..."

స్వప్నసుందరి ప్రేమ పిలుపులా ఆ వెయ్యి రెళ్ళు మధురంగా — ఆశలు కొలుపుతూ — వినిపించిన ఆ స్వరానికి — అతను ఒక్కసారి చాలా ఆశలు కళ్ళల్లో నింపుకుని ఆ వంక చూసేడు.

ఆ క్షణంలో [illegible] కళ్ళు అమవస నిశి మేఘాలపై మెరిసిన ఒకే ఒక్క మెరుపులా [illegible] కాంతులు నింపుకున్నాయ్

అతని నయనాలలో కోటిదీపాల కాంతి కూడా సరితూగనంత ఆశా కిరణాల వెలుగు ఉదయించింది అతని వొళ్ళో ఒక్కసారి వెయ్యి ఏనుగుల బలం వచ్చింది.

తల్లిని విడిచి యివతలకు రాలేని పసిపాపలా— దుకాణ దృశ్యం నుంచి మరలి రాలేక అక్కడే స్థిరపడి పోయిందతని దృష్టి కొన్ని క్షణాల పాటు.

సంతోష సంభ్రమాలు ఒక్కుమ్మడి ముప్పిరిగొనగా అతనా పారవశ్యంలో కొన్ని నిముషాలచేతనుడై నిలచి — అంతలోనే తేరుకుని — మెల్లగా మెట్లు దిగి — తన దృష్టి కేంద్రీకరించబడిన ఆ స్థానాని కతి చేరువగా వెళ్ళి నిలుచున్నాడు

"బాబూ ... పైసా .." బహు దీనంగా అర్థిస్తున్నాడు బికవాడు— తరతరాల దారిద్ర్యం నరాలలోని సర్వాన్నీ పీల్చి నరరూపం మాత్రమే మిగిల్చిన నిర్భాగ్యుడు.

ఇచ్ఛాపురపు రామచంద్రం

"నాతో వస్తావా?..."

పరికించి చూసేడు పేదవాడు.

గత జీవితంలో ఏనాడూ అనుభవానికి రానిదీ; ఆశించలేనిదీ అయిన ఆహ్వానం!

అంతస్థులలో అయనకూ తనకూ ఊహించలేని తారతమ్యం.

అనుమానాలతో — ఆశలతో — అట్టే మనిషిలాలేని - ఆ స్వరూపం సుజన వెంట కదిలింది - అస్థిపంజరానికి చలనం వచ్చినట్లు. సుజన ఉరకలూ పరుగులూ పెడుతున్నాడు నడవబోయే మైలు దూరమూ మూడంగల దూరంగానే కనుపిస్తూందతని ఉత్సాహంలో. కొన్ని క్షణాల క్రితం వరకూ ఆవరించిన నిరాశాంగులూ ఒక్కసారి ఆశగానూ ధైర్యంగానూ పరిణామం చెందడంతో అతనికి కొత్తశక్తి కలిగింది

తన అన్వేషణ సఫలమౌతుందన్న ఆశతో అతను ఆత్రుతగా నడుస్తున్నాడు.

అతని కళ్ళ ఎదుట — మనుషులు లేరు... వాహనాలు లేవు..

ఉన్నదొక్కటే. రంగు రంగుల భవిష్యత్తు ... కలలో సుందరిలా ఊరిస్తూ, ఉవ్విళ్ళూరిస్తూ.

అతనికి పూర్తిగా విభిన్నంగా ఉన్నాడు పేదవాడు.

భారమైన వర్తమానం—అతని పాదాల కడ్డు పడుతోంది.

బాధాకరమైన గత —ంతని గమనానికి నిరోధ మౌతోంది.

ఊహాకందని - విశృతంగా ఎదురౌతున్న భవిష్యత్తు—అతనికి భయం కొలుపుతోంది.

అతని స్థితిలో అడుగుతీసి అడుగు వేయడం అంత సుళభమేమీ కాదు. ఇన్ని నిరాశల చీకటిమధ్య ఒక సన్నని చిన్ని ఆశాకిరణం తాత్కాలికంగా వెలుగుతోంది. కాబట్టే ఆ క్షణాలను జయించడానికి తనలో మిగిలిఉన్న అతి స్వల్పమైన శక్తులన్నిటినూ వెచ్చిస్తూ ఎలాగో ముందుకు సాగ గలుగుతున్నాడు.

సుజనకీ అతనికీ నడుమ కొన్ని గజాల దూరం -

కొన్ని దశాబ్దాల అంతరం.

యౌవన ప్రాంగణంలో నిలచి— విషాదంగా ఉన్న వర్తమానాన్ని భవిష్యత్తు బంగారు కలలలో ఒ చేస్తూ — తన ఆశలు సఫలమయ్యే క్షణాలకోసం ఉత్సాహంగా నిరీక్షిస్తున్న సుజనకీ — వృద్ధాప్యపు చివరి అంచున - జీవితానికి చరమగీతం పాడి - ఊపిరి తలానికి ఎగసిపోతలని - శారీరకంగానూ మానసికంగానూ - సంసిద్ధుడౌతున్న భిక్షుకునకూ నడమ అంత వ్యత్యాసం ఉండక మానదు.

జీవితమంతా ముందే ఉంది సుజనకి.

జీవితం చివర క్షణాలకు వచ్చేసి- నేడో రేపో రాలిపోయే ఎండుటాకుకి ప్రతి రూపం ఆ భిక్షుకుడు. రాలిపోయే వరకూ ఏదో ఒకలా వృక్షాన్ని అంటి పెట్టుకుందామనే ప్రయత్నిస్తుంది పండుటాకు.

అతనూ అంతే. శతకోటి చీకట్లలో ఓడిపోతూ మలిగి పోవడానికి రెప రెప లాడుతున్న చిన్న జ్యోతి. ఊహకందని ఆశాలేశం ఏదో ఇంకా అతనిలో మిగిలిన కొద్దిపాటి రక్తపు బిందువుల్నీ శక్తి కణాలుగా మార్చి నిలువుతోందతన్ని. ఆ దీపం ఏ క్షణంలోనైనా ఆరిపోవచ్చు.

వెనుదిరిగి చూసేడు సుజన.

భిక్షుకుడు వస్తున్నాడు.

సుజనలో మళ్ళీ ఆశలు చెలరేగాయ్.

తన ఆశ... ఆశయం ... వీటన్నిటికీ ఐదేళ్ళ చరిత్ర ఉంది. తనను తెలిసినవారు చాలా తక్కువ. సుజనగా తను చాలా మందికి తెలియాలి. రసజ్ఞుల హృదయాల్లో తనకు శాశ్వత స్థానం లభించాలి. దేశంలో ....వీలయితే ... అంతర్జాతీయంగా తను పరిచితుడు కావాలి సుజనగా.

ఈ క్షణాల్లో అనిపిస్తోంది - తన ఐదేళ్ళ గతమూ - దానిలోని శ్రమా అన్నీ ఫలిస్తాయని.

ఆ గతంలో ... విచారించదగిన ఘట్టాలు చాలా ఉన్నాయి.

రోడ్లమీద మసి బొగ్గుతో

చిత్రాలు గీసి - కడుపు నింపుకోడంతో ప్రారంభమైంది తన కళ.

ఆకలి కోసం - అహాన్ని చంపుకుని - సినిమా వాల్ పోస్టర్లు రాసేడు. తనలోని కళ ఎదురుతిరుగుతున్నా కడుపుకోసం - కమర్షియల్ చిత్రాలు గీసేడు సినిమా స్లైడ్లు కూడా రాసేడు.

అదంతా కళాసాధన కోసంకాదు. కడుపు నింపుకునేందుకు.

ఆ ఐదేళ్ళలోనూ తను గీయగలిగిన మంచి చిత్రాలకే తన పేరు- కుంచె పేరు - సుజన అని పెట్టుకున్నాడు.

తను కొన్ని మెట్లెక్కగలిగాడు.

ఒడుదుడుకులు తప్పక పోయినా జీవితం నిరాశా జనకంగా సాగడం లేదు.

ఈనాడు పస్తులుండ వలసి వచ్చినా రేపు కడుపు నిండుతుందన్న ఆశ ఉంటోంది బాకీ పడుకున్నా స్టుడియో అద్దె సరిగ్గానే చెల్లించగలుగుతున్నాడిప్పుడు. సుజనగా ప్రారంభమైంది జీవితం. అలాగే సాగి—చివరికి సుజనగానే ఉజ్వలంగా వెలిగి అంతం కావాలి తన జీవితం

ఆలోచనా హార్మ్యాలలో అతనూ; ఆయాసంతో భిక్షుకుడూ ఇద్దరూ స్టుడియో అని చెప్పబడే సుజన గది చేరుకున్నారు కొన్ని నిముషాల తేడాతో.

సుజన లోపలకు నడిచినా—
అతను మాత్రం ద్వారం దగ్గరే నిలబడిపోయాడు ప్రవేశించడానికి సంకోచిస్తూ.

డ్రాయింగ్ బోర్డుకి షీట్ ఫిక్స్ చేసి వెనక్కి తిరిగి ఆ భిక్షుకుడివంక చూస్తూ అన్నాడు సుజన—'లోపలకు వచ్చి అలా ఎదురుగా నిలబడు—'

భిక్షుకుడు అతని ఆజ్ఞను శిరసావహిస్తూనే ఏదో అయిష్టత ప్రదర్శించాడు. సుజన అది గమనించలేదు.

సూది మొనలాంటి చివరకల పెన్సిల్‌ను చేతిలోకి తీసుకుని— 'అలా కాదు. కొంచెం ముందుకు వంగు...ముఖం ... కొద్దిగా కుడిపక్కగా వంచు' ఆజ్ఞాపించాడు సుజన.

'ఆకలి—'

'ఊఁ ... కొంచెంసేపు మాట్లాడకు. కదలకుండా అలాగే నిల్చో' అతని రెండు కళ్ళూ అతి గంభీరమైపోయాయ్.

ఒక కంటితో భిక్షుకుణ్ణి చూస్తూనే రెండో కన్ను పెన్సిల్ మొనపై నిలుపుతున్నాడా అనిపిస్తూంది.

అస్థిపంజరానికి ప్రతిరూపం ఏర్పడింది షీట్ మీద.

నరాలు చివికిపోయి — చర్మం జారిపోతూ — ఎముకలు బయటకు పొడుచుకొస్తున్నట్లు...

ఒక్కసారి పరిశీలనగా భిక్షుకుడి

పొట్టవంక చూసి చిత్రంలో ఆ భాగానికి షేడ్స్ ఇచ్చాడు.

ఇప్పుడు చిత్రంలో - పొట్టలోంచి పేగులు బయట పడుతున్నట్లే ఉంది. ఎండిన గుండెలూ ... మండే కడుపూ ...

బీహారు కరువుకి మరో రూపంలా ఉన్నాడు భార్ కోల్ చిత్రంలోని మనిషి.

ఒక్కసారి గుండెల నిండా గాలి పీల్చుకున్నాడు సుజన. భారత దేశంలో ఇంతకంటె వాస్తవికత మరొకటి లేదు. ఆకలి కంటె మరొక సత్యం ఏముంది?

సిగరెట్ కాల్చుకోవాలనిపించి చూసేడు. అగ్గిపెట్టెలో చివరిపుల్ల మాత్రమే మిగిలింది. నేలమీదకు వొంగి ఆశగా ఏదయినా తను పారేసిన సిగరెట్ పీకయినా దొరకదా అనుకుంటూ వెతికి హఠాత్తుగా మళ్లీ బోర్డువంక చూసేడు.

తన చిత్రంలో వాస్తవికత - అతి వాస్తవికత - ఉంది. కాని ... సమగ్రత లేదు.

ఒక్క క్షణం వెదికి తన ఊహను పట్టుకున్నాడు.

ఆకలి వాస్తవికతేగాని - ఆశ కూడా వాస్తవికతే!

జీవితాన్ని నడిపించేది ఆకలే కాదు - ఆశకూడా!

ఆశకు స్వరూపం ఇవ్వాలి తన చిత్రంలో ఆకలి - ఆశా రెండు చోటు చేసుకోవాలి. అప్పుడే సంపూర్ణత ఏర్పడి - జీవితం ప్రతిబింబిస్తుంది.

అన్నిభావాలకూ స్థానం కళ్లు .. కళ్ళు మినహా ముఖం అంతా చిత్రించేడు పలితకేశాలూ .. పాలిపోయిన చర్మపు రంగూ ... ఛాయలో చక్కగా రూపొందాయ్.

దట్టమైన కనుబొమ్మలు ... [illegible] నాసిక ... కనురెప్పల దిగువ వలయాలు ... చర్మంలో ఏ మాత్రమూ బిగువు లేనట్లు పల్చంగా బలహీనంగా. జారిపోతున్నాయా అనిపిస్తున్నాయ్ పెదవులు.

అచలన చిత్రంలోకూడా ఏ మాత్రపు చిరుగాలికైనా కంపించిపోతాయేమో అన్న భ్రమను కలిగిస్తున్నాయ్ భిక్షకుడి పెదవులు.

ఒక్కనిట్టూర్పు విడిచాడు సుజన. దూరంగా గడియారం నాలుగు గంటలు కొట్టింది. పోస్ట్‌వేళ అయి

"ఈ ఏడాది నీకు బాగా లాభం వచ్చిందంటున్నారు నిజమేనా?"

"పదివేలు."

"అబ్బా. పదివేలే?"

"నిరుడు ఇరవై రెండు వేలు నష్టం. ఈఏడు పన్నెండు వేలే నష్టం!"

పోతోందని మళ్ళీ అతను త్వరపడసాగాడు.

ఇక మిగిలినవి కళ్ళు.

ఈ కళ్ళలో ఆశాకిరణాలు ఉజ్జ్వలంగా మెరవాలి.

అప్పుడే తన ఊహకు సరిఅయిన రూపకల్పన జరుగుతుంది

ఆకలి - జీవితం - ఆశ... అనే తన క్యాన్వాస్‌కి చిత్రం అన్నికోణాల్లోంచి సరిపోవాలి.

ఆకలి మేరకు తను కృతకృత్యుడయ్యాడు ఇక - ఆశ!

ఇక్కడే తను అతి జాగ్రత్తగా శ్రమించాలి.

ఇక్కడే తన నైపుణ్యం నింపాలి

ఇక్కడ - యీ కళ్ళల్లో ఆశను వెలిగించటంలోనే తన ప్రతిభ ప్రదర్శించాలి

సుజన - ఆ భిక్షుకుడి కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూసేడు.

"బాబూ... ఆకలి..." కంపిస్తోందతని శరీరం.

సుజన ఒక్కక్షణం నిరుత్సాహపడి పోయాడు.

ఆ కళ్ళలో కాంతి క్షీణించి పోతూ... గాజు కళ్ళల్లా...

వీల్లేదు-ఆ కళ్ళలో ఆశాస్వరూపం తన మెదడుకు అందాలి.

హఠాత్తుగా అతని మెదడులో అద్భుతమైన ఊహ మెదిలింది.

మాసిపోయిన రంగుగ్లాసులోకి జాగ్రత్తగా ఫ్లాస్కు వొంపాడు.

అతని హృదయం బాధగా మూలిగింది.

అతనిలోని మానవత్వం ఎదురు తిరిగింది.

ఎలాగో అంత శత్రువుని జయించి మట్టిపట్టి - మాసిపోయిన - ప్లాస్టిక్ గ్లాసుని భిక్షుకుడి కివ్వబోతున్నట్లు ముందుకు చెయ్యి జాపాడు.

ఆ భిక్షుకుని కళ్ళు ఆరిపోయే ముందు వెలిగే దీపాల్లా ఒకసారి ఉజ్జ్వలమై ఆ గ్లాసులోకి చూడాలని... 41

సుజనకు కావలసినది దొరికింది.

అతని చేతిలోని పెన్సిల్ మెలికలు తిరిగింది.

కొద్ది నిముషాలలోనే విశ్వాసపాత్రుడైన సేవకుడిలా తన ధర్మం నెరవేర్చింది.

ఆ కళ్ళలో అతను కోరుకున్న దీప్తులు ప్రతిఫలించాయ్.

ఒక్కసారి చిత్రాన్ని సాకల్యంగా పరిశీలించి బోర్డునుంచి తీసి - నిన్న సాయంత్రం షర్టు అమ్మి కొన్న కవరూ స్టాంపులూ డ్రాయర్‌లోంచి తీసి - హడావిడిగా బయటకు పరుగెత్తాడు ఫ్లాస్కు కూడా తీసుకుని.

కవరు పోస్టు వేసి - తక్షణం అతనా ఫ్లాస్కు అమ్మజూపేడాత్రుతగా. మరీ పాతబడినదని పావలా కూడా ఎవరూ కొనక పోవడంతో కనీసం తన రంగులు కుంచెలూ అమ్మి అయినా ఏమైనా తినడానికి సంపా